

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 1 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia 06-05-2010

W programie zadania audytowego zapewniającego ZA określa kryteria oceny stanu faktycznego. Kryteria te są opracowane przez ZA stosownie do obszaru poddawanego badaniu. ZA może wykorzystywać kryteria zawarte w niniejszym załączniku lub może identyfikować inne adekwatne do badanego obszaru. Opisy konsekwencji również są przykładowe i mogą być modyfikowane w zależności od obszaru objętego audytem.

Według kryteriów ZA może ocenić w badanym obszarze/procesie m.in.: zgodność podjętych działań, adekwatność systemów kontroli zarządczej, a także gospodarność, wydajność lub efektywność działań JA/KA.

Kryteria oceny powinny być:

- 1) odpowiednie (odnoszące się do zakresu objętego zadaniem),
- 2) wiarygodne (odnoszące się do wiarygodnych wyznaczników/danych),
- 3) istotne (odnoszące się do kwestii istotnych z punktu widzenia ARR, obszaru/procesu),
- 4) neutralne (pozwalają na obiektywną i niezależną ocenę badanego obszaru/procesu),
- 5) zrozumiałe (dla audytora wewnętrznego i kierownika/pracowników JA/KA),
- 6) kompletne (obejmujące całe spektrum badanego procesu/obszaru).

Źródłami kryteriów oceny mogą być m.in.:

- 1) przepisy prawa i regulacje wewnętrzne (np. kryteria określone przez ustawę o finansach publicznych i rozporządzenia wykonawcze wydane na jej podstawie w zakresie szczególnych zasad rachunkowości jednostek sektora finansów publicznych oraz opracowane i przyjęte dla ARR zasady rachunkowości);
- 2) standardy, normy oraz inne wskazówki o charakterze standardów opracowane przez uznane profesjonalne organizacje, organy, instytucje (np. standardy kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych, normy jakościowe, techniczne, bezpieczeństwa, IT);
- 3) plany działalności i sprawozdania z planów działalności ARR (np. wskaźniki wynikające z rocznego planu działalności i sprawozdania z jego realizacji dla ARR);
- 4) wytyczne Prezesa ARR (np. kryteria określone przez Prezesa ARR);
- 5) dobre praktyki (np. zasada dwóch par oczu stosowana przy weryfikacji dokumentów);
- 6) wyniki kontroli i audytu wewnętrznego (np. kryteria oceny oparte na wydanych zaleceniach lub wnioskach pokontrolnych).

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 2 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia 06-05-2010

Przykład I

Kategorie oceny kontroli zarządczej (zgodnie z art. 272 ust. 2 Ustawy o finansach publicznych)	Kryterium	Definicja kryterium	Przyporządkowanie poziomu ryzyka dla rodzajów ustaleń dotyczących danego kryterium		
			Ryzyko wysokie	Ryzyko średnie	Ryzyko niskie
			Natychmiastowe podjęcie działań naprawczych <i>Utrata ciągłości spełniania kryteriów akredytacyjnych</i>	Konieczne podjęcie działań naprawczych <i>Ustalenia nie prowadzą do naruszenia kryteriów akredytacyjnych</i>	Dopuszczalna akceptacja ryzyka pod warunkiem jego monitorowania, w przeciwnym przypadku powinny zostać podjęte działania naprawcze <i>Ustalenia nie prowadzą do zagrożenia w osiągnięciu założonych celów operacyjnych i naruszenia kryteriów akredytacyjnych</i>
Adekwatność	Legalność	Zgodność z przepisami prawa: wewnętrznego (procedury, zarządzenia, zasady, wytyczne, instrukcje) i zewnętrznego (prawodawstwo krajowe i UE).	Zaprojektowanie/realizacja procesu w sposób niezgodny z przepisami (wewnętrznymi i zewnętrznymi) mogące skutkować lub skutkujące postępowaniami sądowymi lub administracyjnymi, poważnymi stratami finansowymi, naruszeniem ciągłości działania.	Występują niezgodności w zaprojektowaniu/realizacji procesów mogące skutkować nieoptymalnym wykorzystaniem zasobów lub stratami finansowymi, opóźnieniami w realizacji procesu, błędami formalnymi w zapisach (dokumenty papierowe i SI).	Występują drobne niezgodności lub niespójności w zaprojektowaniu/realizacji procesów mogące skutkować nieznacznymi zaburzeniami realizacji procesów tj. drobne opóźnienia, problemy komunikacyjne, pojedyncze błędy formalne w zapisach (dokumenty papierowe i SI).
	Terminowość	W procesach/ działaniach/ dokumentach (np. umowach) zaprojektowano/zapisano terminy zgodne z przepisami prawnymi.	Brak jest określenia krytycznych terminów dla realizacji procesów, terminy przyjęte dla działań lub zapisane w dokumentach (np. umowach) są niezgodne z prawem.	Brak jest określenia niektórych terminów dla realizacji procesów lub działań, harmonogramy przyjęte dla działań kolidują lub mogą utrudniać wypełnienie terminów określonych w przepisach prawa.	Brak jest określenia niektórych terminów dla realizacji poszczególnych czynności w ramach procesów, co może skutkować nieznacznymi opóźnieniami w realizacji procesu.

Uwaga: Dokument jest nadzorowany w formie elektronicznej. Użytkownik egzemplarza jest zobowiązany do sprawdzenia aktualności dokumentu po terminie wydruku.

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 3 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia 06-05-2010

Skuteczność	Skuteczność, celowość	Osiąganie zakładanych celów/ wyników w ramach realizowanych procesów. Wykrywanie i korekta niezgodności w trakcie realizacji procesów (właściwie funkcjonujące mechanizmy kontrolne).	Cele/ wyniki przewidziane dla danego procesu/czynności nie są w ogóle osiągane. Zaprojektowane mechanizmy kontrolne są nieskuteczne (nie chronią przed wystąpieniem błędów o charakterze przypadkowym i systematycznym).	Cele/wyniki przewidziane dla danego procesu/czynności są osiągane częściowo. Zaprojektowane mechanizmy kontrolne zapewniają niepełną/ nieoptymalną ochronę przed pojawieniem się błędów o charakterze systematycznym i przypadkowym.	Tylko nieliczne cele/ wyniki przewidziane w procesie dla poszczególnych czynności nie są osiągane, ale z uwagi na zastosowane środki kompensujące nie wpływa to na finalną realizację procesu. Występują drobne błędy w zaprojektowanych mechanizmach kontrolnych skutkujące pojedynczymi, błędami przypadkowymi.
Efektywność	Efektywność, oszczędność	Ponoszone nakłady (czas, zasoby ludzkie, nakłady finansowe, zasoby materialne) na zrealizowanie celu/ zaplanowanych działań/ czynności.	Nakłady ponoszone na realizację danego procesu/ czynności są niewspółmiernie wysokie w stosunku do wyników procesu/ czynności, przy czym istnieją alternatywne możliwości osiągnięcia analogicznych wyników. Środki finansowe są niewłaściwie wykorzystywane.	Nakłady ponoszone na realizację danego procesu/ czynności są dość duże, a wyniki procesu/ czynności mogłyby być osiągnięte przy wykorzystaniu mniejszej ilości zasobów. Środki finansowe są wykorzystywane w sposób nieoptymalny.	Możliwe są oszczędności w zakresie wykorzystania środków finansowych.
	Terminowość	Zaprojektowane procesy/ czynności są realizowane w określonych terminach (przewidzianych w przepisach zewnętrznych i/lub wewnętrznych lub w zawartych umowach).	Procesy/czynności są realizowane ze znaczącym opóźnieniem w stosunku do przewidzianych terminów (np. opóźnienia powyżej 50% czasu zaplanowanego na realizację procesu/ czynności) lub liczba nieznacznie opóźnionych operacji jest duża np. powyżej 50%.	Procesy/ czynności są realizowane z dużym opóźnieniem w stosunku do przewidzianych terminów (np. opóźnienia rzędu 10-50% czasu zaplanowanego na realizację procesu/ czynności) lub znacząca liczba niezbyt dużych opóźnień (do 2% czasu) tj. np. powyżej 10-15% opóźnionych czynności/ operacji.	Procesy/ czynności są realizowane z nieznacznym opóźnieniem w stosunku do przewidzianych terminów (np. opóźnienia do 2% czasu zaplanowanego na realizację procesu/ czynności) lub mała liczba (np. do 2%) nieznacznie opóźnionych operacji (do 2% czasu przewidzianego na realizację).

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania		Strona 4 z 8
	AWE_P2_z15		Wersja: 3.0 z dnia 06-05-2010

Efektywność	Kompletność (integralność, rzetelność)	Wyniki procesów powstają na podstawie kompletnych danych wejściowych, w procesie przetwarzania nie następuje utrata lub nieuzasadniona modyfikacja danych.	Zapisy powstające w ramach procesu/czynności są niekompletne (duży ubytek danych). W procesie występuje ryzyko utraty lub modyfikacji lub następuje utrata lub modyfikacja danych, która nie wynika ze standardowej/przewidzianej przepisami realizacji procesu/ czynności.	Część zapisów powstających w ramach procesu/czynności jest niepełna (nie posiada wszystkich wymaganych danych). W procesie przetwarzania danych zdarzają się zniekształcenia danych, które odbiegają od standardu, ale nie mają znaczącego wpływu na wynik.	Zdarzają się pojedyncze przypadki niekompletnych danych w ramach zapisów tworzonych w procesie, niewpływające na prawidłowość realizacji procesu.
	Poufność	Dostęp do odpowiednich informacji/ danych (zarówno wejściowych, jak i wyjściowych) jest ograniczony do właściwych komórek, a w ramach komórek do właściwych osób.	Dane o charakterze służbowym (w tym wrażliwe - np. dane osobowe) są ogólnie dostępne dla nieuprawnionych osób, co może rodzić konsekwencje prawne lub skutkować niewłaściwym wykorzystaniem danych lub wyciekiem danych. Ma miejsce błędna klasyfikacja danych w ramach kategorii poufności.	Niektóre dane o charakterze służbowym są dostępne dla zbyt dużej grupy osób lub niektórzy użytkownicy posiadają zbyt szerokie uprawnienia dostępu (dostęp do danych, które nie są konieczne do realizacji obowiązków służbowych), co może skutkować niewłaściwym wykorzystaniem przez te osoby danych.	Istnieje ryzyko lub zdarzają się pojedyncze przypadki uzyskania dostępu przez użytkowników do danych, które nie są konieczne do realizacji obowiązków służbowych, jednak nie występuje ryzyko niewłaściwego wykorzystania danych.
	Dostępność	Dostęp do odpowiednich informacji/ danych (zarówno wejściowych, jak i wyjściowych) jest zapewniony uprawnionym osobom, we właściwym czasie pozwalającym na efektywną realizację danego procesu.	Brak dostępu do odpowiednich danych może doprowadzić/ doprowadza do przerywania procesu lub jego znaczącego opóźnienia, co może skutkować niewypełnieniem odpowiednich przepisów. Brak przekazywania odpowiednich danych do odbiorców (wewnętrznych i zewnętrznych).	Występują częste zaburzenia w komunikacji wewnętrznej (przekazywanie danych między komórkami organizacyjnymi) oraz zewnętrznej mogące skutkować/ skutkujące niepełnym lub nieterminowym dostępem odbiorców do odpowiednich danych i informacji.	Zdarzają się sporadyczne przypadki nieterminowego lub niepełnego udostępnienia informacji w ramach komunikacji wewnętrznej (przekazywanie danych między komórkami organizacyjnymi) oraz zewnętrznej mogące skutkować niewystarczającą lub nieterminową informacją dla odbiorców.

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 5 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia 06-05-2010

Przykład II

Kategorie oceny kontroli zarządczej				
Kategorie oceny kontroli zarządczej (zgodnie z art. 272 ust. 2 Ustawy o finansach publicznych)	Kryterium	Wymagania w zakresie spełnienia kryterium	Przykładowe słabości systemu kontroli zarządczej	Ocena spełnienia kryterium <i>T – spełnione</i> <i>N – niespełnione</i>
Adekwatność	Legalność	Zaprojektowanie i realizacja procesu zgodnie z przepisami prawa: wewnętrznego (procedury, zarządzenia, zasady, wytyczne, instrukcje) i zewnętrznego (prawodawstwo krajowe i UE). Spełnianie kryteriów akredytacyjnych określonych Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 885/2006.	1. Zaprojektowanie lub realizacja procesu w sposób niezgodny z przepisami (wewnętrznymi i zewnętrznymi), 2. Naruszenie kryteriów akredytacyjnych.	
	Terminowość	Zaprojektowanie lub zapisanie w procesach/ działaniach/ dokumentach (np. umowach) terminów zgodnych z przepisami prawnymi.	1. Brak określenia krytycznych terminów dla realizacji procesów, 2. Terminy przyjęte dla działań lub zapisane w dokumentach (np. umowach) są niezgodne z przepisami prawa.	
Skuteczność	Skuteczność, celowość	Osiąganie zakładanych celów/ wyników w ramach realizowanych procesów. Wykrywanie i korekta niezgodności w trakcie realizacji procesów (właściwie funkcjonujące mechanizmy kontrolne).	1. Cele/ wyniki przewidziane dla danego procesu/ czynności nie są osiągnięte, 2. Zaprojektowane mechanizmy kontrolne są nieskuteczne (nie chronią przed wystąpieniem nieprawidłowości zarówno o charakterze przypadkowym, jak i systematycznym).	

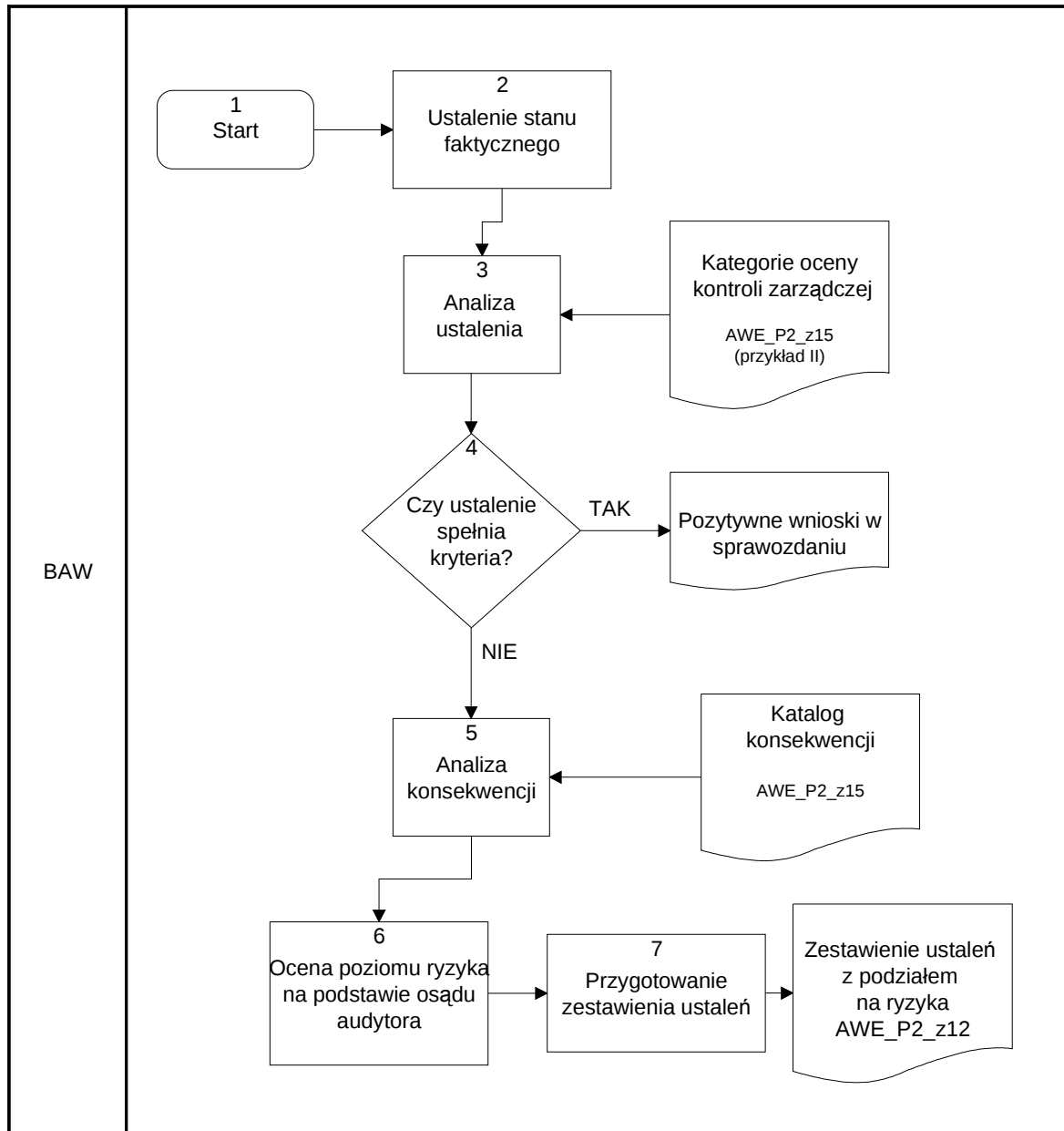
Uwaga: Dokument jest nadzorowany w formie elektronicznej. Użytkownik egzemplarza jest zobowiązany do sprawdzenia aktualności dokumentu po terminie wydruku.

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 6 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia 06-05-2010

Efektywność	Efektywność, oszczędność	Ponoszone nakłady (czas, zasoby ludzkie, nakłady finansowe, zasoby materialne) na zrealizowanie celu/ zaplanowanych działań/ czynności są adekwatne i odpowiednie do zaplanowanych zasobów.	1. Nakłady ponoszone na realizację danego procesu/ czynności są nieadekwatne w stosunku do wyników procesu/ czynności, przy czym istnieją alternatywne możliwości osiągnięcia analogicznych wyników. 2. Środki finansowe są niewłaściwie wykorzystywane.	
	Terminowość	Zaprojektowane procesy/ czynności są realizowane w wymaganych terminach (przewidzianych w przepisach zewnętrznych i/lub wewnętrznych lub w zawartych umowach).	1. Procesy/ czynności są realizowane z opóźnieniem w stosunku do przewidzianych terminów.	
	Kompletność (integralność, rzetelność)	Informacje / dane są dokładne i kompletne. Wyniki procesów powstają na podstawie kompletnych danych wejściowych, w procesie przetwarzania nie następuje utrata lub, nieuzasadniona modyfikacja danych.	1. Zapisy powstające w ramach procesu/czynności są niekompletne. 2. W procesie występuje ryzyko utraty lub modyfikacji lub następuje utrata lub modyfikacja danych, która nie wynika ze standardowej/ przewidzianej przepisami realizacji procesu/ czynności	
	Poufność	Informacje / dane nie są udostępniane lub wyjawiane nieupoważnionym osobom, podmiotom.	1. Dane o charakterze służbowym (w tym wrażliwe - np. dane osobowe) są dostępne dla nieuprawnionych osób, co może rodzić konsekwencje prawne lub skutkować niewłaściwym wykorzystaniem danych lub wyciekiem danych. 2. Ma miejsce błędna klasyfikacja danych w ramach kategorii poufności.	
	Dostępność	Dostęp do odpowiednich informacji/ danych (zarówno wejściowych, jak i wyjściowych) jest zapewniony uprawnionym osobom, we właściwym czasie pozwalającym na efektywną realizację danego procesu.	1. Brak dostępu do odpowiednich danych. 2. Brak przekazywania odpowiednich danych do odbiorców (wewnętrznych i zewnętrznych).	

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 7 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia

Schemat postępowania w procesie oceny ustaleń stanu faktycznego:

	Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania	Strona 8 z 8
	AWE_P2_z15	Wersja: 3.0 z dnia

Poziom ryzyka	Przykładowe konsekwencje słabości kontroli zarządczej	Zalecenia dla KA/JA
„WYSOKI”	- Naruszenie kryteriów akredytacyjnych. - Straty finansowe lub nieuzasadnione koszty przekraczające 10 000 PLN. - Naruszenie skutkujące brakiem realizacji głównych celów w ramach mechanizmów administrowanych przez ARR. - Zagrożenie ciągłości działania ARR. - Naruszenia skutkujące postępowaniem sądowym lub administracyjnym. - Naruszenie bezpieczeństwa informacji skutkujące wysokim prawdopodobieństwem zmaterializowania się ryzyka utraty poufności, dostępności lub integralności przetwarzanych w ARR informacji. - Naruszenie skutkujące znaczną utratą reputacji ARR.	Natychmiastowe podjęcie działań naprawczych.
„ŚREDNI”	- Straty finansowe lub nieuzasadnione koszty nieprzekraczające 10 000 PLN. - Naruszenie skutkujące nieprawidłową realizacją badanych procesów lub funkcjonowaniem ARR. - Niezgodność z aktami prawa krajowymi/UE nieskutkujące postępowaniem sądowym lub administracyjnym. - Nieterminowe przekazywanie dokumentów jednostką zewnętrznym. - Niewłaściwe wykorzystanie zasobów ARR. - Naruszenie bezpieczeństwa informacji skutkujące niskim prawdopodobieństwem zmaterializowania się ryzyka utraty poufności, dostępności lub integralności przetwarzanych w ARR informacji. Ustalenia nie prowadzą do naruszenia kryteriów akredytacyjnych.	Konieczne podjęcie działań naprawczych
„NISKI”	- Nieterminowe przekazywanie dokumentów komórkom/jednostkom wewnętrznym, nieskutkujące naruszeniem ciągłości realizacji procesu. - Drobne błędy i nieprawidłowości w realizacji procesu. - Drobne błędy i nieprawidłowości w dokumentach wewnętrznych ARR związanych z realizacją procesu. Ustalenia nie prowadzą do zagrożenia w osiągnięciu założonych celów operacyjnych i naruszenia kryteriów akredytacyjnych.	Dopuszczalna akceptacja ryzyka pod warunkiem jego monitorowania, w przeciwnym przypadku powinny zostać podjęte działania naprawcze.

ZA stosownie do okoliczności może określić wyższy poziom ryzyka (średni lub wysoki) w przypadku ustaleń o nieznacznym wpływie w sytuacji, gdy częstotliwość ich występowania jest znacząca lub niższy, kiedy skutki są nieznaczne.